

CRNA GORA
MINISTARSTVO FINANSIJA

IZVJEŠTAJ O JAVNOM DUGU CRNE GORE
31. decembar 2018. godine

Mart, 2019

SADRŽAJ

UVOD.....	3
1. Stanje duga i promjene u javnom dugu Crne Gore.....	3
2. Kretanje državnog duga u toku 2018. godine.....	5
2.1 Spoljni dug.....	6
2.2 Unutrašnji dug.....	8
3. Otplata duga	9
4. Dug lokalne samouprave	10
5. Kretanje državnih garancija tokom 2018. godine	11
5.1 Spoljne garancije.....	12
5.2 Domaće garancije.....	13
Grafik 1 Državni i javni dug.....	3
Grafik 2 Državni i javni dug 2017-2018, uključujući depozite.....	3
Grafik 3 Odnos spoljnog i domaćeg duga.....	5
Grafik 4 Valutna struktura državnog duga.....	5
Grafik 5 Kamatna struktura državnog duga.....	5
Grafik 6 Stanje nepovučениh sredstava, u mil. eura.....	7
Grafik 7 Struktura unutrašnjeg duga	8
Grafik 8 Odnos konsolidovanog unutrašnjeg i spoljnog duga lokalne samouprave	11
Grafik 9 Državne garancije u mil. eura	11
Tabela 1 Stanje duga na dan 31.12.2018. godine.....	3
Tabela 2 Najveći ino kreditori u 2018. godini.....	6
Tabela 3 Servisiranje državnog duga u 2018. godini	9
Tabela 4 Konsolidovani dug lokalne samouprave u milionima eura	10
Tabela 5 Spoljne garancije u miliona eura.....	12
Tabela 6 Domaće garancije u miliona eura	13

UVOD

Zakonska regulativa koja se odnosi na pitanje javnog duga Crne Gore definisana je odredbama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti („Sl. list Crne Gore“, br.20/14, 56/14, 70/17, 4/18 i 55/18).

Javni dug je, u skladu sa pomenutim Zakonom, definisan kao dug centralnog i lokalnog nivoa, odnosno opšteg nivoa države. Centralni nivo države su državni organi i organi državne uprave, pravna lica i privredna društva koja pretežno pružaju usluge od javnog interesa, koja su pod upravljačkom kontrolom i najvećim dijelom finansirana od države. Lokalni nivo su organi opštine, pravna lica i privredna društva koja pretežno pružaju usluge od lokalnog interesa i koja su pod upravljačkom kontrolom i najvećim dijelom finansirana od opštine.

Shodno odredbama Zakona, Državnim dugom upravlja i evidenciju o postojećem dugu države, uzetim dugoročnim i kratkoročnim pozajmicama i datim garancijama vodi Ministarstvo finansija.

Nadležni organ u opštini vodi evidenciju o postojećem dugu opštine, uzetim dugoročnim i kratkoročnim pozajmicama i datim garancijama, i o tome dostavlja Ministarstvu finansija izvještaj kvartalno u roku od 30 dana, od isteka kvartala.

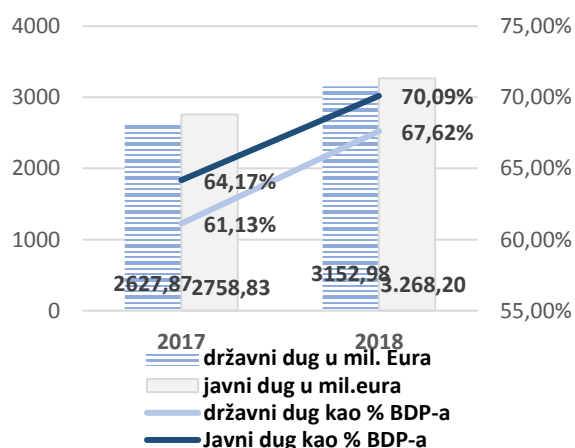
Ministarstvo finansija objedinjava evidenciju o javnom dugu i godišnji izvještaj o javnom dugu dostavlja Vladi Crne Gore u roku od 90 dana od isteka fiskalne godine.

1. Stanje duga i promjene u javnom dugu Crne Gore

Ukupni javni dug Crne Gore, na dan 31.12.2018. godine, iznosi 3.268,19 miliona eura ili 70,09% BDP-a¹.

Uzimajući u obzir depozite Ministarstva finansija, koji uključuju i 38.477 unci zlata, a koji su na kraju 2018. godine iznosili 276,83 miliona eura, **neto javni dug Crne Gore na dan 31.12.2018. godine, iznosi 2.991,36 miliona eura ili 64,15% BDP-a.**

Grafik 1 Državni i javni dug

Grafik 2 Državni i javni dug 2017-2018, uključujući depozite

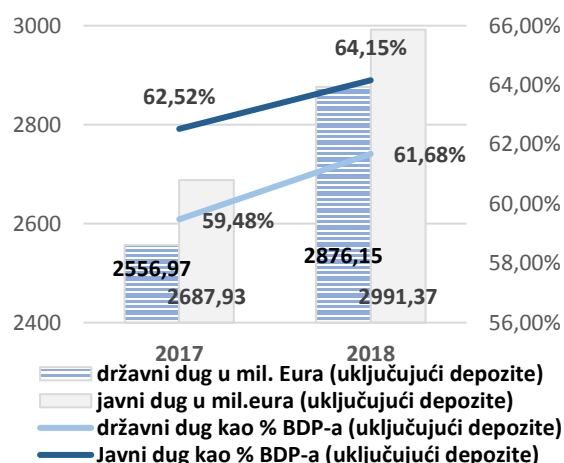

Tabela 1 Stanje duga na dan 31.12.2018. godine

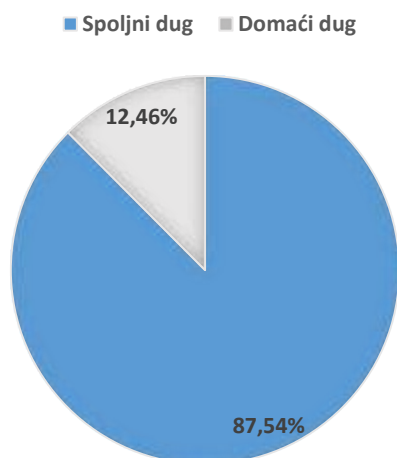
¹ Prema podacima Monstata, BDP za 2018. godinu iznosi 4.663,00 mil. eura

Izveštaj o javnom dugu Crne Gore 31.12.2018. godine

SPOLJNI DUG		BDP u mil. eura		4.663,0
Kreditor	Stanje duga u mil. eura	Stanje duga u % BDP-a	% učešće u spoljnjem dugu	% učešće u javnom dugu
Međunarodna banka za obnovu i razvoj (IBRD)	189,45	4,06%	6,86%	5,80%
Pariski klub Povjericilaca	83,47	1,79%	3,02%	2,55%
Međunarodna Asocijacija za razvoj (IDA)	38,40	0,82%	1,39%	1,17%
Evropska investiciona banka (EIB)	115,71	2,48%	4,19%	3,54%
Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)	15,88	0,34%	0,58%	0,49%
Banka za razvoj Savjeta Evrope (CEB)	23,74	0,51%	0,86%	0,73%
Evropska Komisija	0,60	0,01%	0,02%	0,02%
Njemačka razvojna banka (KfW)	43,45	0,93%	1,57%	1,33%
Mađarski zajam	4,23	0,09%	0,15%	0,13%
Poljski zajam	5,54	0,12%	0,20%	0,17%
Francuski kredit - NATIXIS	3,87	0,08%	0,14%	0,12%
Steiermarkische Bank und Sparkassen AG	5,50	0,12%	0,20%	0,17%
Credit Suisse Banka	126,33	2,71%	4,58%	3,86%
Kineska Exim Banka	516,59	11,08%	18,72%	15,80%
Instituto del credito oficial (ICO) - Španski kredit	2,94	0,06%	0,11%	0,09%
Austrijski kredit - Erste banka	2,55	0,05%	0,09%	0,08%
EUROBOND	1.217,65	26,11%	44,12%	37,25%
Banka Intesa	26,67	0,57%	0,97%	0,82%
Sindicirani zajam-OTP -Erste Group-Zagrebačka banka	64,80	1,39%	2,35%	1,98%
IFAD	1,15	0,02%	0,04%	0,04%
Export Development Canada EDC - Helikopteri	21,49	0,46%	0,78%	0,66%
Sindicirani zajam - PBG	250,00	5,36%	9,06%	7,65%
Ukupno spoljni dug	2.760,00	59,19%	100,00%	84,44%
UNUTRAŠNJI DUG				
	Stanje duga u mil. eura	Stanje duga u % BDP-a	% učešće u unutrašnjem dugu	% učešće u javnom dugu
Stara devizna štednja	11,90	0,26%	3,03%	0,36%
Obaveze po osnovu obeštećenja	86,60	1,86%	22,04%	2,65%
Kreditni kod poslovnih banaka	92,65	1,99%	23,58%	2,83%
Zaostale penzije	1,91	0,04%	0,49%	0,06%
Državni zapisi	77,00	1,65%	19,59%	2,36%
Domaće obveznice - GB16	80,41	1,72%	20,46%	2,46%
Pravna lica i privredna društva	42,51	0,91%	10,82%	1,30%
Ukupno unutrašnji dug	392,98	8,43%	100,00%	12,02%
Ukupno državni dug	3.152,98	67,62%		96,47%
Dug lokalne samouprave	115,21	2,47%		3,53%
Ukupno javni dug	3.268,19	70,09%		

2. Kretanje državnog duga u toku 2018. godine

Grafik 3 Odnos spoljnog i domaćeg duga

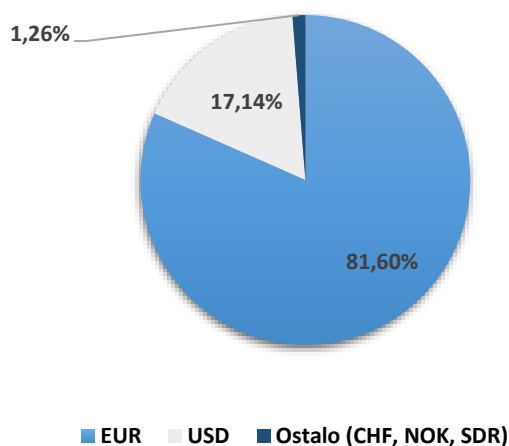

Ukupan državni dug (bez depozita), na 31.12.2018. godine, iznosio je 3.152,98 miliona eura, ili 67,62% BDP-a. Ukupan državni dug uključujući depozite, na kraju 2018. godine, iznosio je 2.876,15 miliona eura ili 61,68% BDP-a. Spoljni dug iznosio je 2.760,00 miliona eura, dok je unutrašnji dug iznosio 392,98 miliona eura.

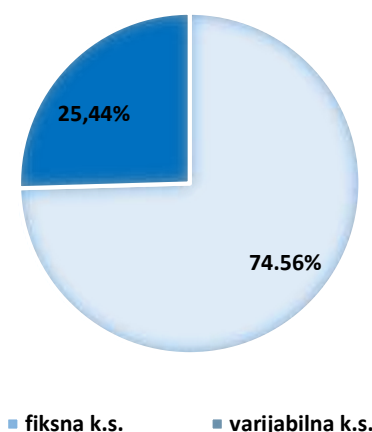
U stanje državnog duga uključen je i dio duga lokalne samouprave, u iznosu od 35,58 miliona eura, po osnovu ugovora za koje je Ministarstvo finansija zaključilo ugovore sa međunarodnim kreditorima, a sa opštinama potkreditne ugovore, jer se Ministarstvo finansija pojavljuje kao direktni zajmoprimac.

U odnosu na kraj 2017. godine, došlo je do povećanja državnog duga u ukupnom iznosu od 525,11 miliona eura, što je rezultat povećanja spoljnog duga za 546,03 miliona eura, i smanjenja domaćeg duga za 20,91 miliona eura. Do povećanja spoljnog duga došlo je prvenstveno zbog zaduženja kod kineske EXIM banke, radi izgradnje prioritetne dionice autoputa; emisije euroobveznica na međunarodnom tržištu, kao i kreditnog aranžmana uz garanciju Svjetske banke zasnovane na javnoj politici (Policy Based Guarantee - PBG). U istom periodu došlo je do smanjenja domaćeg duga u najvećoj mjeri usled redovne otplate obaveza prema domaćim komercijalnim banakama i otplate duga po osnovu emitovanih domaćih obveznica.

Grafik 4 Valutna struktura državnog duga

Grafik 5 Kamatna struktura državnog duga

Sa aspekta kamatne stope, kreditni portfolio je stabilan imajući u vidu dominantno učešće zaduženja po fiksnoj kamatnoj stopi, dok su zaduženja sa varijabilnom kamatnom stopom uglavnom vezana sa EURIBOR, koji bilježi istorijski niske vrijednosti.

Vlada je, krajem marta 2018. godine, usvojila Srednjoročnu strategiju za upravljanje dugom za period od 2018. do 2020. U skladu sa opšte prihvaćenim ciljevima upravljanja državnim dugom, glavni cilj Strategije je da minimizira troškove finansiranja duga opšteg niova države u okviru razumnih rizika, sa posebnim osvrtom na rizik refinansiranja postojećeg portfolia duga. Stoga je ključni fokus Strategije na smanjenju rizika refinansiranja na srednji rok. U cilju minimiziranja rizika refinansiranja duga, u aprilu 2018. godine, sprovedena je operacija upravljanja obavezama (liability management operation-LMO), putem emisije euroobveznica na međunarodnom tržištu. Takođe, u postizanju ciljeva pomenute Strategije, potpisan je i kreditni aranžman u iznosu od 250 miliona eura (koji je podržan garancijom Svjetske banke-PBG). Pomenute dvije operacije karakterišu do sada najbolje ostvareni uslovi zaduženja koje je Crna Gora uspjela da ostvari za komercijalne aranžmane, što je Crnoj Gori omogućilo da smanji godišnje opterećenje otplate duga u narednim godinama i rizik refinansiranja, kao i da osigura depozite u iznosu od oko 232 miliona eura koji će se koristiti za otplatu duga u 2019. godini.

Opisane operacije doprinijela su poboljšanju kvaliteta duga na način što je produžena prosječna ročnost duga. Shodno tome, prosječna ročnost duga od 4,6 godina koliko je iznosilo na kraju 2017. godine, produžena je na 5,2² godine koliko iznosi na kraju 2018. godine. Struktura državnog duga na kraju 2018. godine ima realnu ponderisanu prosječnu kamatnu stopu od 3%, što znači da je trošak zaduživanja smanjen za 0,1% u odnosu na kraj 2017. godine.

2.1 Spoljni dug

Spoljni dug na kraju 2018. godine iznosio je 2.760,0 miliona eura, odnosno 59,19% BDP-a.

Tabela 2 Najveći ino kreditori u 2018. godini

	U mil. eur
Eurobond	1.217,65
Kineska Exim banka	516,59
Sindicirani zajam PBG	250,00
Međunarodna banka za obnovu i razvoj (IBRD)	189,45
Credits Suisse Banka	126,33
Evropska investiciona banka (EIB)	115,71

Kao što je pomenuto, u domenu spoljnog duga u 2018. godini sprovedene su značajne finansijske operacije. Naime u aprilu 2018. godine, sprovedena je emisija euroobveznica na međunarodnom tržištu u iznosu od 500 miliona eura, sa rokom dospeljeća od 7 godina i kamatnom stopom u iznosu od 3,375%. Pomenute euro-obveznice iskorišćene su za refinansiranje dijela obveznica koje dospjevaju u 2019, 2020. i 2021. godini, kao dijela državnog duga, u ukupnom iznosu od 362,35 miliona eura. Na taj način postignut je cilj da se smanji pritisak na javne finansije po osnovu otplate duga u godinama dospeljeća postojećih obveznica, a obveznica u vrijednosti od 500,00 miliona eura vremenski pozicionira u 2025. godinu i na taj način smanji opterećenje u pogledu otplate duga u srednjem roku.

Takođe, u drugom kvartalu 2018. godine, zaključen je kreditni aranžman sa sindikatom banaka (OTP, Credit Suisse, Crnogorska komercijalna banka i Societe Generale), uz garanciju Svjetske

² Navedeno stanje državnog duga ne uključuje dug po osnovu zaostalih penzija i pravnih lica i privrednih društava, u ukupnom iznosu od 44,42 miliona eura.

Izveštaj o javnom dugu Crne Gore 31.12.2018. godine

banke, čime je obezbijeđen iznos od 250 miliona eura (sa periodom otplate od 12 godina, uključujući grejs period od 4 godina i kamatnom stopom EURIBOR+ 2,95%), koji će se koristiti za refinansiranje dijela državnog duga.

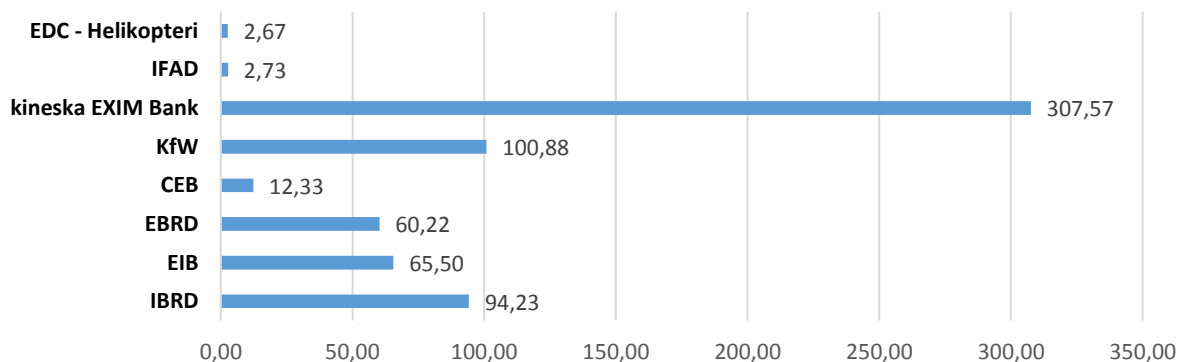
Tokom 2018. godine, na povećanje spoljnog duga uticalo je i angažovanje kreditnih sredstava, u ukupnom iznosu od 239,51 miliona eura i to:

- Iz kredita sa kineskom Exim bankom, za projekat "Finansiranje autoputa Bar-Boljare (Smokovac – Mateševo), u iznosu od 162,8³ miliona eura;
- Za projekte Svjetske banke, u iznosu od 7,64 miliona eura;
- Za projekte iz kredita Evropske investicione banke, u iznosu od 25,41 miliona eura;
- Za projekte iz kredita Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD), u iznosu od 3,28 miliona eura;
- Za projekte iz kredita KfW banke, u ukupnom iznosu od 11,58 miliona eura;
- Za projekte iz kredita sa Bankom Savjeta Evrope (CEB), u ukupnom iznosu od 3,92 miliona eura;
- Za projekat iz kredita sa IFAD-om, u iznosu od 1,00 miliona eura;
- Za projekat iz kredita sa Agencijom za razvoj izvoza Kanade (EDC), u iznosu od 23,88 miliona eura.

Otplata spoljnog duga u 2018. godini izvršena je u iznosu od 461,46 miliona eura, što se odnosi na otplatu spoljnog duga po osnovu kreditnih zaduženja kod međunarodnih kreditora.

Na narednom grafiku prikazani su podaci o stanju nepovučenih sredstava prema kreditorima, po osnovu kreditnih aranžmana kod kojih nisu angažovana (povučena) sva ugovorena sredstva.

Grafik 6 Stanje nepovučenih sredstava, u mil. Eura

Prema postojećem stanju spoljnog duga, zaduženje kod međunarodnih finansijskih institucija (Svjetska banka i njene afilijacije – IBRD, IDA, zatim Pariski klub, EIB, EBRD, CEB, Evropska komisija, KfW i IFAD) iznosi oko 10,98% BDP-a, dug po bilateralnim (mekim) zajmovima (ugovori sa Vladom Austrije, Mađarske, Poljske, Francuske, Španije, Eurofima, Češka Exim banka, Kineska Exim banka i Steiermarkische Bank und Sparkassen AG, Export Development Canada EDC – Helikopteri) iznosi oko 12,07% BDP-a, dok dug po osnovu kreditnih aranžmana za potrebe finansiranja budžeta (Eurobond, Credit Suisse, Banka Intesa, OTP banka i Zagrebačka banka, Sindicirani zajam – PBG 2) iznosi oko 36,15% BDP-a.

Tokom 2018. godine, potpisani su sledeći kreditni aranžmani:

³ Prema kursu na dan 31.12.2018. godine

Izveštaj o javnom dugu Crne Gore 31.12.2018. godine

- za projekat jačanja institucija i poljoprivrede Crne Gore 2 „MIDAS 2“, sa Međunarodnom bankom za obnovu i razvoj (IBRD), u iznosu od 30 miliona eura;
- za projekat "Unapređenje poreske administracije", sa Međunarodnom bankom za obnovu i razvoj (IBRD), u iznosu od 14 miliona eura;
- za potrebe Ministarstva odbrane, za nabavku tri helikoptera, sa Export Development Canada (EDC), u iznosu od 26,55 miliona eura;
- sa sindikatom banaka (OTP, Credit Suisse, Crnogorska komercijalna banka i Societe Generale), uz garanciju Svjetske banke, čime je obezbijeđen iznos od 250 miliona eura;
- sa Međunarodnom bankom za obnovu i razvoj (IBRD) za Drugi projekat energetske efikasnosti (Meep 2), u iznosu od 6 miliona eura;
- sa Evropskom investicionom bankom (EIB), za realizaciju Projekta „Program rekonstrukcije magistralnih puteva“, u ukupnom iznosu od 40 miliona eura.

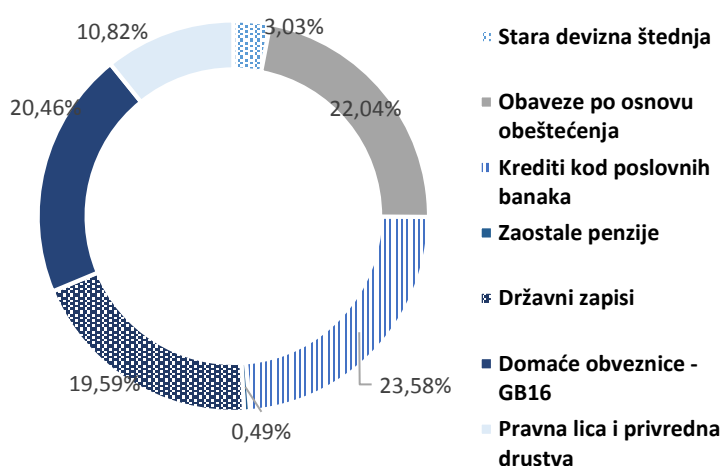
U iznos spoljnog duga nijesu uključene obaveze po osnovu neriješenih dužničko-povjerilačkih pitanja prema Libiji, Kuvajtu, Češkoj i Slovačkoj u visini od oko 1% BDP-a. Dug prema vladama ove četiri zemlje Crnoj Gori je pripao po osnovu raspodjele nealociranog duga (5,88% od 38% za Srbiju i Crnu Goru), i shodno Sporazumu o pitanjima sukcesije iz Beča 29. juna 2001. godine rješava se usaglašenim stavovima u okviru Komiteta za podjelu finansijske aktive i pasive bivše SFRJ.

2.2 Unutrašnji dug

Unutrašnji dug je u toku 2018. godine smanjen je za oko 20,91 miliona eura i iznosio je 392,98 miliona eura, odnosno 8,43% BDP-a.

Unutrašnji dug najvećim dijelom čini dug za kredite kod komercijalnih banaka u iznosu od 92,65 miliona eura, dug po osnovu restitucije u iznosu od oko 86,60 miliona eura, po osnovu emisije domaćih obveznica 80,41 miliona eura, dug po osnovu državnih zapisa u iznosu od 77,00 miliona eura, i dug pravnih lica i privrednih društava u većinskom vlasništvu države, koji se najvećim dijelom finansiraju iz budžeta države u iznosu od oko 42,51 miliona eura.

Grafik 7 Struktura unutrašnjeg duga

Do smanjenja unutrašnjeg duga došlo je prvenstveno usled otplate obaveza po osnovu kredita kod poslovnih banaka u iznosu od oko 14,82 miliona eura, kao i otplate duga po osnovu domaćih obveznica GB14, koje su emitovane u 2014. godini, u iznosu od oko 5,87 miliona eura.

U toku 2018. godine izvršena je otplata dijela duga za deviznu štednju u iznosu od oko 1,84 miliona eura. Takođe, tokom godine je

izvršeno refinansiranje duga po osnovu državnih zapisa, kao i državnih zapisa koji su korišćeni za tekuću likvidnost tokom godine u iznosu od oko 213,6 miliona eura. Na kraju godine dug po osnovu državnih zapisa, u odnosu na kraj 2017. godine je smanjen za oko 0,53 miliona eura.

Izveštaj o javnom dugu Crne Gore 31.12.2018. godine

Na kraju 2018. godine ukupna obaveza po osnovu restitucije iznosi oko 86,6 miliona eura, što je za 1,2 miliona eura manje nego na kraju 2017. godine. Smanjenje iznosa duga po osnovu restitucije je bilo u iznosu od oko 5,36 miliona eura, a uzrokovano je otplatom redovne rate restitucije u iznosu od oko 2,26 miliona eura i plaćanjem carine i poreza u visini od oko 3,1 miliona eura, dok je s druge strane došlo do povećanja duga po osnovu novih rješenja tokom 2018. godine u visini od oko 4,14 miliona eura.

U stanje domaćeg duga uključen je i dug pravnih lica i privrednih društava koja pretežno pružaju usluge od javnog interesa, koja su pod upravljačkom kontrolom i najvećim dijelom finansirana iz budžeta države, u iznosu od oko 42,51 miliona eura. U iznos pomenutog duga najvećim dijelom uključen je dug Željezničke infrastrukture u iznosu od oko 33,82 miliona eura, Željezničkog prevoza u iznosu od oko 8,07 miliona eura, duga Radio televizije Crne Gore u iznosu od oko 0,6 miliona eura i drugi.

Tokom 2018. godine, došlo je do povećanja duga pravnih lica i privrednih društava u iznosu od 3,38 miliona eura, prvenstveno zbog povlačenja kreditnih sredstava željezničkih preduzeća iz već potpisanih ugovora o kreditu.

3. Otplata duga

U toku 2018. godine izvršena je otplata državnog duga po osnovu glavnice rezidentima i nerezidentima, kao i otplate obaveza iz prethodnog perioda, u ukupnom iznosu od 700,31 miliona eura. Od navedenog, izvršena je otplata glavnice rezidentima u iznosu od 234,82 miliona eura, prvenstveno usled refinansiranja duga po osnovu državnih zapisa, kao i državnih zapisa koji su korišćeni za tekuću likvidnost tokom godine u iznosu od oko 213,6 miliona eura. Otplata glavnice nerezidentima iznosila je 461,46 miliona eura, pri čemu refinansiranje dijela euroobveznica koje dospijevaju u 2019, 2020. i 2021. godini iznosi 362,35 miliona eura. Otplata duga iz ranijeg perioda po osnovu stare devizne štednje iznosi 1,77 miliona eura, dok otplata kamata, rezidentima i nerezidentima iznosi 97,47 miliona eura.

Od pomenutog iznosa, izvršena je otplata kamate rezidentima u iznosu od 7,79 miliona eura, od čega se 3,87 miliona eura odnosi na otplatu kamate za kredite kod domaćih banka, dok je otplata kamate nerezidentima iznosila 89,68 miliona eura i prvenstveno se odnosi na obaveze po osnovu kamata refinansiranih euroobveznica.

Struktura otplate je prikazana u narednoj tabeli.

Tabela 3 Servisiranje državnog duga u 2018. godini u mil. eura

Budžetska pozicija	2018
4611 - Otplata glavnice rezidentima	234,82
4612 - Otplata glavnice nerezidentima	461,46
4630 - Otplata obaveza iz prethodnih godina – stara devizna štednja	1,77
4630 - Otplata obaveza iz prethodnih godina – restitucija	2,26
Ukupna otplata glavnice	700,31
4161 - Otplata kamate rezidentima	7,79
4162 - Otplata kamate nerezidentima	89,68
Ukupna otplata kamate	97,47
UKUPNO	797,78

4. Dug lokalne samouprave

Konsolidovani dug opština iznosi oko 150,80 miliona eura, prema podacima dostavljenim od strane opština za kraj 2018. godine, kao i podacima Ministarstva finansija, što je za oko 16,17 miliona eura manje nego na kraju 2017. godine. Do smanjenja duga je došlo po osnovu otplate domaćeg duga u iznosu od oko 8,6 miliona eura i otplate ino duga u iznosu od oko 7,57 miliona eura, i u tabeli državnog duga je prikazan na dva načina:

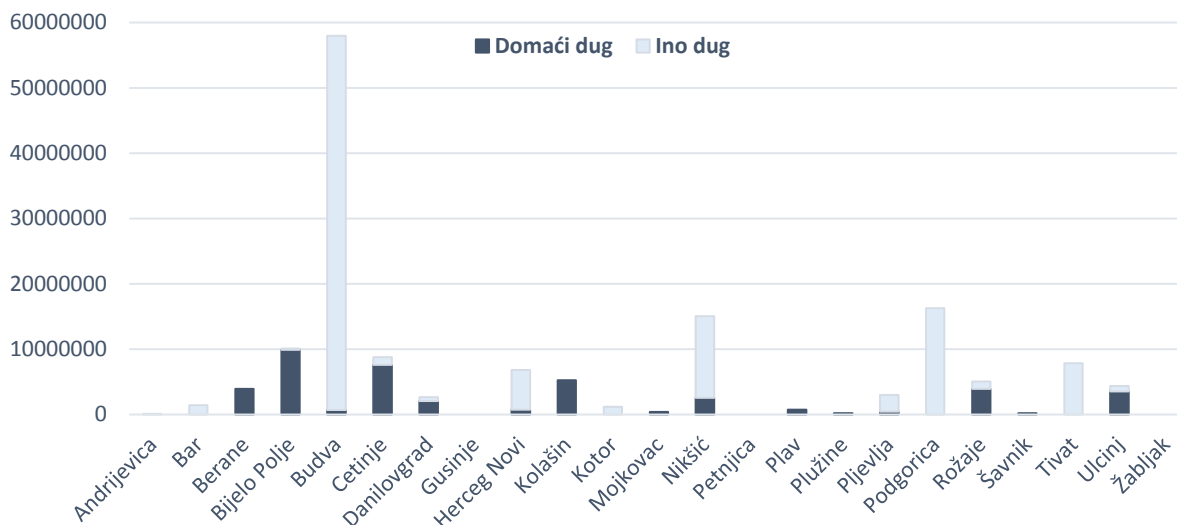
- kroz stanje državnog ino duga uključen je dug opština po Ugovorima koje je potpisala Vlada Crne Gore sa ino kreditorima, a sa opštinama potkreditne sporazume, u iznosu od oko 35,58 miliona eura (iznos povučenih, neotplaćenih sredstava)
- kroz stanje duga lokalne samouprave, u iznosu od oko 115,22 miliona eura.

U nastavku slijedi tabela konsolidovanog duga lokalne samouprave na kraju 2018. godine.

Tabela 4 Konsolidovani dug lokalne samouprave u mil. eura

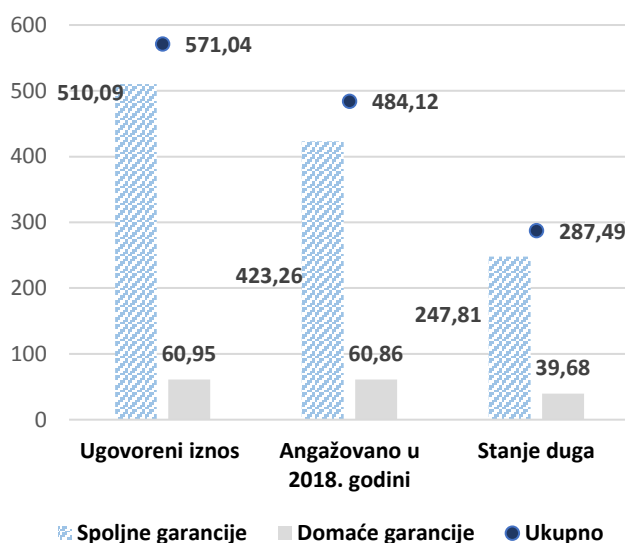
Grad	Domaći dug	Ino dug	Ukupno
Andrijevica	0,00	0,10	0,10
Bar	0,00	1,43	1,43
Berane	3,73	0,00	3,73
Bijelo Polje	9,93	0,16	10,09
Budva	0,67	57,28	57,96
Cetinje	7,25	1,17	8,42
Danilovgrad	2,04	0,60	2,65
Gusinje	0,00	0,00	0,00
Herceg Novi	0,74	6,09	6,83
Kolašin	5,25	0,00	5,25
Kotor	0,00	1,21	1,21
Mojkovac	0,39	0,00	0,39
Nikšić	2,57	12,48	15,05
Petnjica	0,00	0,00	0,00
Plav	0,75	0,00	0,75
Plužine	0,19	0,00	0,19
Pljevlja	0,47	2,54	3,00
Podgorica	0,00	16,30	16,30
Rožaje	3,95	1,11	5,06
Šavnik	0,19	0,00	0,19
Tivat	0,00	7,84	7,84
Ulcinj	3,52	0,83	4,35
Žabljak	0,00	0,00	0,00
UKUPNO	41,64	109,15	150,80

Grafik 8 Odnos konsolidovanog unutrašnjeg i spoljnog duga lokalne samouprave

5. Kretanje državnih garancija tokom 2018. godine

Grafik 9 Državne garancije u mil. eura

Ugovoreni iznos izdatih državnih garancija na kraju 2018. godine iznosi oko 571,04 miliona eura, što je za oko 20 miliona više u odnosu na isti period 2017. godine. Od ovog iznosa, angažovana sredstva iznose oko 484,12 miliona eura. Stanje duga na kraju 2018. godine, po garancijama izdatim domaćim i ino kreditorima iznosi 287,49 miliona eura, što predstavlja 6,17% BDP-a. U odnosu da kraj 2017. godine, na kraju 2018. godine stanje duga po osnovu izdatih državnih garancija se smanjilo za 25,31 miliona eura.

U skladu sa Zakonom o budžetu za 2018. godinu, Vlada Crne Gore izdala je garanciju za kreditni aranžman između Crnogorskog elektroprenosnog sistema (CGES) i Njemačke banke za razvoj (KfW) za projekat izgradnje elektroenergetske infrastrukture na poluostrvu Luštica, u iznosu od 20 miliona eura.

Domaće garancije su uglavnom izdate u cilju podrške kompanijama za realizaciju kapitalnih projekata, za restrukturiranje i kao podrška realizaciji sanacionih planova lokalnih samouprava. Spoljne garancije su izdate za implementaciju raznih infrastrukturnih projekata, obezbjeđenje podrške razvoju malih i srednjih preduzeća, kao i u cilju podrške za restrukturiranje željezničke infrastrukture, modernizaciju aerodroma i energetskog sistema.

Tokom 2018. godine Vlada Crne Gore nije izdavala domaće garancije.

Izveštaj o javnom dugu Crne Gore 31.12.2018. godine

5.1 Spoljne garancije

Angažovani/povučeni iznos garancija koje je Vlada Crne Gore izdala za zajmove kod inostranih kreditora iznosi oko 423,26 miliona eura, dok je stanje duga po istim 247,81 miliona eura ili 5,31% BDP-a.

Tabela 5 Spoljne garancije u miliona eura

Kreditor/ Namjena	Zajmoprimac	Datum potpisivanja	Ugovoreni iznos	Angažovani iznos u 2018	Stanje duga
Projekat Evropskih puteva	Monteput	17.05.2004.	24,00	24,00	14,81
Rekonstrukcija elektroenergetskog sistema	EPCG I CGES	15.08.2002.	11,00	8,02	3,30
Modernizacija aerodroma	JP Aerodromi Crne Gore	27.03.2004.	12,00	12,00	5,87
Mala i srednja preduzeća preko poslovnih banaka	Poslovne banke	02.07.2009.	90,00	90,00	22,51
Modernizacija željezničke infrastrukture	ŽICG	03.01.2011.	7,00	7,00	7,00
Rekonstrukcija željezničke infrastrukture	ŽICG	20.3.2017.	7,00	7,00	7,00
Ukupno EIB I			151,00	148,02	60,49
Modernizacija aerodroma	JP Aerodromi Crne Gore	12.12.2003.	11,00	10,24	0,00
Projekat izgradnje regionalnog vodovoda - južni krak faza I	JP Regionalni vodovod	09.11.2007.	8,00	8,00	6,42
Projekat izgradnje regionalnog vodovoda - južni krak faza II	JP Regionalni vodovod	16.05.2008.	7,00	7,00	0,00
Projekat izgradnje regionalnog vodovoda - južni krak faza I Anex	JP Regionalni vodovod	10.07.2009.	3,00	3,00	0,00
Projekat obnove željezničke infrastrukture - Faza III	ŽICG - III transa	08.11.2010.	4,00	4,00	2,52
Projekat obnove željezničke infrastrukture Faza III Anex	ZICG	12.10.2012.	10,00	9,14	7,66
Projekat hitne obnove željezničke infrastrukture 2	ZICG	11.12.2009.	15,00	13,65	7,64
Projekat nabavke elektromotornih jedinica i dijagnostičke opreme	Zeljeznicki prevoz AD	8.11.2010.	13,55	13,55	8,07
Kreditna linija za zaštitu depozita	Fond za zastitu depozita	8.11.2010.	30,00	0,00	0,00
Pljevlja Interkonektivni kabal	CGES	09.06.2014.	20,00	40,90	35,12
Postavljanje visoko naponskog kabla između Tivta i Pljevalja		30.12.2015.	40,00	0,00	0,00
Ukupno EBRD II			161,55	109,49	67,44
EPCG - Piva	EPCG	28.12.2007.	16,00	9,05	2,06
EPCG - trafo stanica Podgorica-Ribarevine	EPCG i CGES	20.07.2007.	5,40	4,79	0,34

Izveštaj o javnom dugu Crne Gore 31.12.2018. godine

EPCG - Zamjena filtera u TE Pljevlja i proširenje trafo stanica Podgorica-Ribarevine	EPCG I CGES	11.12.2008.	15,00	14,81	6,56
Interkonektivni kabal	CGES	08.05.2013.	25,00	20,98	14,04
Interkonektivni kabal-Luštica	CGES	26.12.2018.	20,00	0,00	0,00
Ukupno KfW III			81,40	49,64	23,00
Nabavka i remont brodova	Crnogorska plovidba	26.01.2010.	41,38	41,38	26,90
Nabavka i remont brodova	Barska plovidba	29.01.2013.	40,51	40,51	39,16
Ukupno EXIM IV			81,89	81,89	66,06
Projekat otpadnih voda	Opština Budva	16.03.2010.	29,25	29,25	28,84
Ukupno WTE Essen V			29,25	29,25	28,84
Završetak pruge Podgorica - Nikšić	ŽICG	12.12.2011.	5,00	4,98	1,99
Ukupno Ceska eksportna banka VII			5,00	4,98	1,99
UKUPNO I+II+III+IV+V+VI+VII			510,09	423,26	247,81

5.2 Domaće garancije

Angažovani iznos garancija koje je Vlada Crne Gore izdala za zajmove kod domaćih kreditora iznosi oko 60,86 miliona eura, dok je stanje duga po istim na kraju 2018. godine, 39,68 miliona eura, što predstavlja oko 0,85% BDP-a.

Tabela 6 Domaće garancije u miliona eura

Kreditor/ Namjena	Zajmoprimac	Datum potpisivanja	Ugovoreni iznos	Angažovani iznos	Stanje duga
Plan restrukturiranja	Montenegro Airlines	06.05.2011.	2,00	2,00	0,15
Plan restrukturiranja		16.12.2015.	1,12	1,12	0,62
Plan restrukturiranja		16.12.2015.	1,50	1,50	0,54
Ukupno Hipotekarna banka AD I			4,62	4,62	1,31
Plan restrukturiranja	Montenegro Airlines	13.12.2011.	0,41	0,41	0,10
Ukupno NLB Montenegro Banka AD II			0,41	0,41	0,10
Kredit namijenjen uklanjanju industrijskog otpada (grita)	Jadransko brodogradilište a.d. Bijela	19.01.2012.	1,05	1,05	0,16
Ukupno Crnogorska komercijalna banka AD III			1,05	1,05	0,16
Za izgradnju stambene zgrade za prosvjetne radnike u Budvi	Stambena zadruza radnika prosvjete CG "Solidarno" Podgorica	20.07.2015.	5,28	5,28	5,28
Ukupno Societe Generale Montenegro banka AD IV			5,28	5,28	5,28
Realizacija sanacionih planova jedinica lokalne samouprave	Jedinice lokalne samouprave	2015.godina	42,89	42,80	30,60
Ukupno komercijalne banke V			42,89	42,80	30,60
Refinansiranje kredita Abu Dhabi Fonda za razvoj	JP "Regionalni Vodovod Crnogorsko Primorje" – Budva	27.04.2017.	6,70	6,70	2,22
Ukupno Erste Banka AD VI			6,70	6,70	2,22
UKUPNO I+II+III+IV+V+VI			60,95	60,86	39,68